

KOSE TEATAJA

KOSE VALLA AJALEHT

VEEBRUAR 2015

Rail Balticu ehitamisega seotud
leevendusmeetmed avalikustatakse
kevadel. | **Miiko Peris**

www.kose.ee

TULEMAS

Kose kultuurikeskuses

• **9.02 kell 18** Ida-Harju Koostöökoja "Leader strateegia 2014-2020" infokoosolek. Registreerumine ja info info@ida-harju.ee

• **17.02 kell 19** Kuressaare Linnateatri etendus "Wally kohvik". Osades Helena Merzin, Andres Raag, Merilin Kirbits. Piletid kohapeal ja Piletimaailmas kuni 9.02 10 eurot

• **20.02 kell 19** kontsertaktus Eesti Vabariigi 97. aastapäeva auks. Õhtu lõpetab ansambel "Kihnu poisid". Avatud baar. Üritus on tasuta! Oodatud on kõik Kose valla elanikud!

• **25.02 kell 18.30** tasuta loeng "Kuidas end kohurasvast vabaks süüa". Personaaltreener Mirko Miilits. Soovi korral keha-koostise analüüs (10 eurot)

• **26.02 kell 18** kino lastele "Ninasarvik Otto"

Kell 19.30 Elmo Nüganeni uus ajalooline film "1944". Piletid 3/2 eurot müügil kohapeal

• **27.02 kell 18** Tiina Tantsustudio etendus "Pöial-Liisi". Pilet 2 eurot kohapeal

• **5.03 kell 19** Jan Uuspõllu monokomöödia "Brüsseli kapsas". Piletid Piletimaailmas ja Piletilevis 16/14 eurot

Kose päevakeskuses

• **4.02 kell 12** kohvik
Kell 13.30 lauluklubi

• **11.02 kell 11** kohtumine Tiina Kangroga

Kell 13 kohvik

• **16.02 kell 14.30-17** jalatsite müük

• **17.02 kell 13.30** inkotuba

Kell 14.30 lauluklubi

• **18.02 kell 10** vastlapäev (täpsemalt Päevakeskuses)

• **26.02 kell 12** vabariigi aastapäeva kohvik: õnnitlused, viktoriin

• **4.03** kohvik (külalised Järva-Jaani lauluklubist)

Kose raamatukogus

• **26.01-28.02** Langebrauni portselaninäitus "Kui kohvi joodi tassist"

• **9.02** rahvusraamatukogu rändnäitus "Metsiku "bibliothek": ühe ärkamisaegse raamatukogu lugu"

• **26.02 kell 18** kohtumine roosikasvataja ja raamatute autori Mart Ojasaluga. Võimalus osta soodsalt tema koostatud "Roosiraamatut"

2.03-4.04 Kose kunsti- ja käsitööselti "Kevadnäitus"

Viimaseid päevi Paberimuseumi rändnäitus "Arhitektuur paberist ja paberil"

6.02. kell 15 Kose-Uuemõisa raamatukogus sõbrapäeva meisterdused – origami stiilis kaardid ja ümbrikud

Piret Aavik – tegus perenaine Ravila mõisamajas

Mõisas tegutsevad kultuurikohvik ja keraamikaring ning korraldatakse lastehommikuid.

Fotod: Ülo Russak

☉ Suvel saab kaks aastat, mil Piret Aavik ja Uno Silberg Ravila mõisa ostsid. Riigilt. Vallal olu- nuks küll ostu eesõigus, aga...

"Olen Ravilas pea terve elu elanud. Viimastel aastatel mõisamajast mööda sõites mõtlesin ikka, mis selles majas ja selle majaga kõik teha võiks," meenutab Piret Aavik aega, mil hooldekodu oli juba lahkunud, aga uut omanikku auväärseel hoonel veel ei olnud. Kõneldi hämarate rahade tulekust ida poolt, aga ka endiste mõisaomanike huvist. Et mõis jääks siiski kohaliku kogukonna kasutusse, siis otsustasidki Piret Aavik ja Uno Silberg mõisa osta. Koos 11 hektari suuruse pargiga.

"Me ei ostnud seda elamiseks, eesmärk oli ja on luua ümbruskonna inimestele koht, kus nad võiksid koos käia, anda kohalikele inimestele tööd," arutleb Piret Aavik.

Esimese üritusena korraldati mõisamajas "avatud uste" päevad, tutvustamaks huvilistele seni pikka aega suletud hoonet. Mõne päevaga käis läbi "avatud uste" rohkem kui pooltuhat uudistajat.

"Näitasin inimestele, milline see maja on ja kõnelesin, milline ta peab olema viie aasta pärast," naerab mõisaomanik.

Keraamikaring on pop

Nüüd on sellest möödas natuke vähem kui kaks aastat. Ja nii on ka läinud. Mõisahoonel on hing sees. Enne aga, kui koos inimestega see hing tuli, pidi palju tööd tegema: remontida oli vaja saal, korda teha eeskoda, koridorid ja mitmed teisedki ruumid. Näiteks keraamikaga tegelemiseks peab olema hea ventilatsioon.

Seni on enim inimesi kokku toonud Sandra Nurmsalu kontserdid.

"Vald ega ükski suurem rahastaja meid toetanud pole," nendib perenaine. See tähendab, et kõik, mis seni tehtud, on tehtud eelkõige oma vahenditest. Jõutud on aga palju – kaks aastat tagasi antud lubadused pole katteta jäänud. Vastremonditud avaras toas käib kolmapäeviti koos keraamikaring, inimest kümme. Tahtjaid oleks rohkemgi, aga korraga lihtsalt rohkem tegijaid ümber laua ei mahu. Siis ei liigu ainult näpud, liiguvad ka suud. "Tullakse kaheks tunniks, jäädakse aga kol-

Ravila mõisahoone enne müüki, 2013. aasta suvel.

Kohalike keraamikute kätetöö näitusmüügil.

meks või kauemakski," naerab käsitööringi ellukutsuja, käsitööhuviline Piret Aavik. Teises toas, kus on kohalike käsitööviliiste omavalmistatud eseme näitusmüük, võib näha temagi keraamikat.

Kohvik ja lastehommikud

Mõis pakub majutus- ja toitlustusteenust, avatud on laste mängutuba. Siin käivad valla inimesed nüüd ka sünnipäevi ja muid tähtsaid tähtpäevi tähistamas, korra kuus toimub perepäev, populaarne on kultuurikohvik.

Pea poolsada inimest toob kokku igakuine kultuurikohvik. "Oleme kutsunud kohvitassi taha juttu ajama alati ka mõne põneva, aktuaalsetel teemadel kõneleva inimese," räägib Piret Aavik. "Viimane kord käis Vahur Tõnissoo, kõnelesime Rail Balticu mõjust keskkonnale, enne teda kohtusime Toomas Alataluga, rääkisime Ukraina teemadel."

Vähempopulaarsed pole ka lastehommikud. Isad on siin koos lastega käinud kokkamas, teinud maitsevaid võileibu. Ühiselt on need pärast ära söödud. "Ei saa öelda, et isad lastega ei tegele. Väga hea meelega teevad nad seda," naerab Piret Aavik. Seni on enim inimesi kok-

ku toonud Sandra Nurmsalu kontserdid. Siia mõisa ei tulda ühiselt ja huvitavalt aega sisustama mitte ainult Ravilast, tul- lakse ka Koselt, Orult, Habajast, Ardust... Kulutatud materjali eest – olgu selleks siis savi või võileibade kaunistamiseks läinud vorst – tuleb osalejatel endil tasuda, muu on tasuta.

Kelleks peab Piret Aavik aga ennast, on ta nüüd mõisaproua või...

"Mõisaproua pole ma kindlasti," kõlab lihtne vastus. "Pigem perenaine." Koos perenaisega kannavad mõisa toimimise eest hoolt veel kaks töömeest ja kokk.

Mõisapere. Kõik kohalikud inimesed. Ja neil on juba suveks uued plaanid: avada terrassil välilikohvik. Et kõik maanteel kulgejad võiksid mõisasse pöörata, tassi kohvi juua, auväärset mõisahoonet uuendada. Teisele korusele tahetakse välja ehitada hotellitoad teelistele pikemaks peatumiseks.

"Ja välisfassaad tahab remontimist," see on perenaisel kõige enam hingel. See on aga nii mahukas töö, et ainult oma vahenditest ei piisa. Õnneks on Euroopa Liidu eelarveperiood alles alanud.

Mõis on avatud kõigile uudistajatele! | **Ülo Russak**

Nii otseses kui kaudses mõttes on Piret Aavik Ravila mõisas küünalt süütamas.

KURESSAARE LINNATEATER Sam Bobrick, Ron Clark

WALLY KOHVIK

Komöödia

17.02 kell 19.00
Kose kultuurikeskuses

Helena Merzin
Andres Raag
Tallinna Linnateater
Merilin Kirbits

Tõlkaja ja lavastaja: Peeter Tammearu
Kunstnik: Jaak Vaus
Esietendus 1. oktoobril 2013
Kuressaare Linnateatris

Tehnikud: Mikkelaunistatseerium, Kuressaare Linnateatris, Soomeleht Tõrrele Ühiskooli, Eesti Draamateatri Lül.

Produced by World Entertainment with Robert French Inc.

Kose vallavolikogu istung 22.01.2015

○ Istungist võtsid osa Kose vallavolikogu liikmed Sven Andresen, Ruttar Roht, Alvar Kasera, Tiiu Lööke, Olja Markova, Margus Proos, Vello Jõgisoo, Tiiu Jalg, Aare Mölder, Janno Jõffert, Astrid Ojasoon, Ly Renter, Siim Pohlak, Aivar Pohlak, Eero Leedmaa, puudusid Kalle Pormann, Tiit Mae, Ants Salura. Istungit juhatas volikogu esimees Uno Silberg.

Otsusega nr 145 otsustati lõpetada vallavalitsuse hallatava asutuse Oru Vanurite Kodu tegevus alates 01.05.2015.

Määrusega nr 50 kinnitati "Ravila lasteaia arengukava aastateks 2015-2017".

Määrusega nr 51 kinnitati "Kose lasteaia arengukava aastateks 2015-2020".

Määrusega nr 52 kinnitati "Harmi põhikooli arengukava aastateks 2015-2017".

Määrusega nr 53 kinnitati "Oru põhikooli põhimäärus".

Kuulati finantsjuht Ellen Pärimi ettekannet teemal "Kose valla 2014. aasta eelarve täitmine seisuga 31.12.2014 ja reservfondi rahaliste vahendite kasutamine 2014. aastal".

Määrusega nr 54 otsustati Kose vallavolikogu esimehele ja aseesimehele tasu määramise osas perioodiks 1.01.-31.12.2015 muudatusi mitte teha ning Kose vallavolikogu liikmetele, komisjonide esimeestele ja komisjoni liikmetele tasu kehtestamise osas perioodiks 01.01.-31.12.2015 muudatusi mitte teha.

Otsusega nr 146 lõpetati Kose valla 2015. aasta eelarve teine lugemine ning suunati eelarve kolmandale lugemisele 19.02.2015. Eelarve eelnõu muutmise ettepanekule lisab selle algataja põhjendused ja arvestused kavandatavate muudatustega kaasnevate väljaminekute ja nende katteallikate kohta, mis tuleb esitada vallavalitsusele hiljemalt 9.02.2015 kell 9.00.

Otsusega nr 147 nimetati Riigikogu liikmete valimistel jaoskonnakomisjoni esimehed ja liikmed ning asendusliikmed.

Otsusega nr 148 otsustati müüa suulise enampakkumise teel vallale kuuluv Habaja alevikus Kose mnt 8 asuv korteriomand (632/4250 mõttelist osa kinnistust ja reaalosa eluruum nr 2, mille üldpind on 63,20 m², pindala 2840 m², sihtotstarve elamumaa 100%) alhinnaga 9 500 eurot.

Otsusega nr 149 otsustati müüa suulise enampakkumise teel vallale kuuluv Kose-Uuemõisa alevikus Kase 6 asuv korteriomand (622/6216 mõttelist osa kinnistust ja reaalosa eluruum nr. 3, mille üldpind on 62,20 m², 2248 m², sihtotstarve elamumaa 100%) alhinnaga 25 000 eurot.

Otsusega nr 150 valiti Kose valla aukodanikud, teeneteplaadi saajad, vallasõbralikumad ettevõtted.

Protokollilise otsusega nr 1 lõpetati OÜ Kose Vesi põhikirja teine lugemine ja suunati põhikiri kolmandale lugemisele 19.02.2015.

Võeti teadmiseks Kose vallavolikogu maa- ja keskkonnakomisjoni, sotsiaal- ja tervishoiukomisjoni ning haridus- ja kultuurikomisjoni tööpiaid.

Üldinformatsioon. Volikogu korraline istung toimub 19.02.2015 kell 15.00 Kose Kultuurikeskuse väikeses saalis.

Täpsem ülevaade volikogus toimunud aruteludest ja hääletamisest koos vastuvõetud otsuste ning määrustega on kättesaadav valla kodulehel kosevald.ee märksõna "volikogu/protokollid" ja "volikogu/vastuvõetud/otsused/määrused" alt.

ID-kaart pensionäridele

○ Kõik eakad, kellel on enne juunit 2015 vaja uuendada oma ID-kaarti, saavad teha dokumendipildi teisipäeval, 17. veebruaril kell 10.00 kuni 11.00 Kose noortekeskuses, aadressil Hariduse 2, Kose alevik (uues kultuurikeskuse hoones).

Kohal on valla noorsootööspsialist Angela Kilk, kes teeb digipildid ja sotsiaaltöötaja, kes aitab täita dokumendi-

taotlust ning annab infot, kuidas edasi toimida.

Pildistama tulles võtke kaasa kehtiv dokument ja riigilõivu maksmist tõendav dokument.

Riigilõivu saab maksta internetipangas või pangakontoris. NB! Kose panga kontoris sularahas tehinguid teha ei saa.

Info sotsiaalosalakonna telefonil: 633 9327 (Merike Pihla) või 633 9328 (Merje Eekholm).

Volikogu esimees Uno Silberg jätkab Euroopa Regioonide Komitees

○ Euroopa Liidu Ülemkogu kinnitas ametlikult kaheteistkümneliikmelise Eesti delegatsiooni koosseisu, kes hakkavad järgmise viie aasta jooksul Regioonide Komitees esindama Eesti linnu ja piirkondi.

Eesti delegatsioon koosneb 6 põhi- ja 6 asendusliikmest ja on osa Regioonide Komitee täiskogust, mille moodustavad Euroopa Liidu 350 kohaliku või piirkondliku mandaadiga poliitikut.

Eesti delegatsiooni nimetas Eesti vabariigi valitsus, konsulteerides eelnevalt Eesti Linnade Liiduga ning Eesti Maaomavalitsuste Liiduga. Harjumaalt jätkab täisliikmena Kose vallavolikogu esimees Uno Silberg, täisliikmeks valiti ka Tallinna linnavolikogu esimees Toomas Vitus.

Asendusliikmed on Viimsi vallavanem Jan Trei ja Rae vallavanem Mart Vörklaev. | **KT**

Foto: erakogu

Uno Silberg raportööriina valmis- ette arvamust Euroopa Liidu õigusaktide kohta (2013. a).

Fotod: Angela Kilk

Perepäev Kose kultuurikeskuses

○ 17. jaanuaril korraldasid Kose raamatukogu, noortekeskus ja kultuurikeskus teise perepäeva.

Päev algas kontserdiga Kose kultuurikeskuse saalis, kus esinesid Kose valla lapsed (juhendajad Lea Danilova ja Pallo). Külalissetenduse andsid MTÜ Noor Ballett ja Svet Studio lauljad (juhendajad Svetlana Veiler ja Margarita Kustinskaja).

Päev jätkus raamatukogus meisterdades, kus lapsi juhendasid Gerli, Ade ja Nelli Kose noortekeskusest. Tantsusaalis tantsisid lapsed hip-hop'i,

juhendajaks Rosa Maria Matikainen.

Raamatukogu väikeste lugejate toas töötas Angela fotostuudio. Iga laps sai koos sõprade või vanematega osaleda fotosessioonil. Kõiki perepäevast osavõtjaid kostitati pannkookidega.

Suur tänu osavõtjatele, juhendajatele ning eriti suur tänu Askto Manderile, Rosa Maria Matikainenile, raamatukogule, noortekeskusele ja kultuurikeskusele administatoritele!

Osa perepäeva piletitulust annetasime noortekoostööorganisatsioonile TORE. | **Kerli Sild**

Teeninduspunkt Ardu

○ Pärast Kõue ja Kose valdade ühinemist jäi alates 1. jaanuarist 2014 endisesse Kõue vallavalitsuse teeninduspunkt, mis pakub võimalust teha mitmeid toiminguid koha- peal, Kosele sõitmata.

Teeninduspunkti:

1) saab lapsele nime panna, st vormistada sündi;

2) registreerida surma;

3) registreerida elukohta (esitada elukohateadet) ja taotleda elukohta käivate rahvastikuregistri väljavõtete väljastamist;

4) saab eluruumi omanik esitada taotlust isiku rahvastikuregistrisse kantud elukohta aadressi andmete muutmiseks rahvastikuregistri seaduses sätestatud alustel;

5) võetakse vastu vallakodanike kirju, avaldusi ja muid dokumente edastamiseks Kose vallavalitsusele;

6) nõustatakse sotsiaalabi küsimustes (toimetulekutoetuse jt sotsiaaltoetuste avalduste vastuvõtmine, isikliku abivahendi kaartide ja puuetega inimeste parkimiskaartide väljastamine, abistamine ekspertiisitaotluste vormistamisel jms);

7) on võimalik tasuda Kose vallavalitsuse poolt esitatud arveid, kuid ainult sularahas;

8) pakutakse koopiaste tegemise teenust Kose vallavalitsuse kehtestatud hinnakirja alusel;

9) nõu ja abi võib küsida kõikides vallavalitsuse tegevusvaldkondades puudutatavates küsimustes, vajadusel võetakse ühendust või suunatakse inimene selle ametniku juurde, kelle teenistusülesannete hulka konkreetse probleemi lahendamine kuulub.

Pärast Ardu postkontori sulgemist tegutseb Kose vallavalitsuse Kõue teeninduspunkt alates 5. jaanuarist 2015 ka postipunktina, osutades järgmisi teenuseid:

1) kirisaadetiste vastuvõtmine ja väljastamine;

2) postipakkide vastuvõtmine ja väljastamine;

3) maksete vastuvõtmine;

4) ajakirjanduse tellimine;

5) kauba müük (ümbrikud, margid, postkaardid jms).

Postipunktis tasuda vaid sularahas, postipanga- ja kaardimakste teenust ei ole.

Teeninduspunkt asub endises Kõue vallamajas (Kesk tee 6, Ardu alevik, Kose vald, Harju maakond, 75001) ning on avatud järgmistel kellaaegadel:

E-N 8.00-17.15

R 8.00-15.00

Lõuna 12.00-13.15

Iga kalendrikuu 1. ja 3. kolmapäeval kella 9.00-12.00 võtab teeninduspunktis vallakodanikke vastu sotsiaaltööspsialist.

Teeninduspunkti kontaktid: e-post: maire@kose.ee, tel 608 3324.

INFO

ID-KAARDI TAOTLEMISEL MAKSTAVA RIIGILÕIVU SUURUS JA KONTODE VALIK, KUHU RIIGILÕIV KANDA

Keskmise, raske või sügava puudega isikud; üldtingimustel Eesti vanaduspensionari ikka jõudnud isikud – 7 eurot.

Pangaülekandega:

Saaja: rahandusministeerium

Saaja kontod:

Swedbank EE932200221023778606, Nordea EE701700017001577198

SEB EE891010220034796011, Danske Bank EE403300333416110002

Viitenumbr: 2900082443

Makse selgitusse märkige toimingut nimetus, isiku nimi ja isikukood (kui on olemas), kellele eest riigilõivu tasute (näiteks: pass – Meeri Meri, 40302010000).

Raudtee Euroopasse valmib koostöös kohalikega

Rail Baltic on Eesti jaoks oluline projekt, millel on nii majanduslik, poliitiline kui ka strateegiline mõõde – see seob meid veelgi rohkem Euroopaga.

Detsembrikuus läbiviidud avaliku arvamuse uuringu kohaselt peab 70 protsenti Eesti inimestest Rail Balticu projekti Eestile positiivseks. Samas on arusaadav, et nendele inimestele, kelle koduvalda tulevane kiirraudtee läbib, on vastused praktilistele küsimustele isiklikus vaates olulisemad kui raudtee tähtsus riigile tervikuna. Vastuse küsimused tekitavad kõhkusi ja hirme, seetõttu peavad kohalikud inimesed olema algusest peale suurprojekti kaasatud.

Trass on praeguseks suures plaanis paigas, vaid Harjumaal ja Põhja-Raplamaal on kaardil veel kaks valikut. Möödunud aastal oli laual kümneid alternatiive, mida professionaalid erinevaid argumente silmas pidades hindasid.

Analüüsi käigus vaadeldi kolmekümmet kriteeriumi, mille seast võib esile tuua inimeste kodud ja liikumisteed, loomade elupaigad, aga ka raudtee tehnilised nõuded ja ehitusmaksused.

Kõiki asjaolusid arvesse võttes, pani valitsus novembris kirja oma eelistuse, mille tulemusel on trass paigas Pärnumaal ja valdavas osas Raplamaal. Valitsuskabineti nõupidamisel osalesid ka maavanemad, aruolu trassivalikute üle oli konstruktiivne ja tuline. Kaardile jäänud alternatiivide osas kujundab valitsus seisukoha kevadel, maavanem kinnitab oma nõusolekut planeeringu vastuvõtmisel eeldatavalt sügisel.

Kevadeks leevendusmeetmed kaardile

Rail Baltic on küll raudteeprojekt, aga kindlasti ei saa seda võrrelda praeguse olemasoleva rongiliiklusega. Raudtee ehitatakse tänapäevaselt ja elektrifitseeritult, mis tähendab oluliselt väiksemat müra ja keskkonnasaastet. Samuti ei pea kartma turvalisuse pärast, sest juhuslik sattumine teele välistatakse erinevate piiretega.

100 kilomeetrit pikem trass tähendaks nii suuremat kulu ehitamisele kui hilisemale ülalpidamisele.

On selge, et raudtee ei tohi kellelegi elukvaliteeti halvendada. Koos raudteega planeeritakse hulk erinevaid rajatise, mille eesmärgiks on võimalikke ebamugavusi leevendada. Otsustamiseks, kuidas ja milliseid meetmeid rakendada, käib töö erinevatel tasanditel.

Omavalitsustega on peetud juba mitu kuud läbirääkimisi inimeste liikumisteede osas, et rajada ülekäigud kõige mugavatesse ja käidavatesse kohtadesse. Arvestada tuleb selle-

Foto: internet

Rongiliikluse arendamine on oluline prioriteet nii Euroopas kui meil. Tänapäevane raudtee on keskkonnasõbralik ning üks stabiilsemaid ja ohutuid liikumisviise.

gagi, et lisaks inimestele ja autodele peavad üle raudtee saama ka kariloomad ning põllumajandustehnika.

Töökoosolekud kohalike omavalitsustega on olnud konstruktiivsed, planeerijad on saanud palju sisulisi ettepanekuid, millega planeerimisel arvestatakse. Paralleelselt jälgitakse metsloomade liikumist, mille tulemusel sünnivad nendele sobilikud lahendused sh ökoduktid. Töö käigus valmib leevendusmeetmete eelprojekt, mida tullaakse kohalikele elanikele ja ettevõtjatele tutvustama juba varakevadel. Praeguse plaani kohaselt toimuvad avalikud arutelud märtsikuus Pärnumaal ja aprillis Harju- ja Raplamaal.

Kui rääkida trassivalikutega seotud väljakutsetest, siis peame leidma head ja omanikke rahuldavad lahendused nii maa võõrandamisel kui ka kompensatsioonide osas. Arusaadavalt on hüvitiste küsimus väga aktuaalne igale inimesele, keda tulevane raudtee võib potentsiaalselt puudutada.

Miks mitte läbi Tartu?

Analüüsiks põhjalikult erinevaid kehtiva õiguse võimalusi, Euroopa praktikad ning saamaks ettepanekuid õigusaktide parandamiseks, on Tehnilise Järelevalve amet välja kuulutanud uuringu hanke. Kuigi konkreetsetest tulemustest ja võimalikest seadusemuudatustest saame rääkida ilmselt aasta teises pooles, võime juba praegu kinnitada, et igale inimesele läheneb individuaalselt.

Trass Pärnu ja Ikla suunal on küll paigas, kuid aeg-ajalt kos-

tab ikka häälekaid arvamusi, et Rail Balticu trass tuleks rajada tänase Tallinn-Tartu-Valga raudtee kõrvale või asemele, sest nii on lihtsam ja odavam. See võib nõnda esmapilgul tunduda, kuid tegelikult on valik üle Tartu oluliselt keerulisem ja kulukam. Raudtee kujuneks umbes sada kilomeetrit pikemaks, ümber tuleks ehitada ligikaudu 60 ülesõidukohta ning vana ja kurviline raudteetrass tuleks tõmmata sirgeks, et see võimaldaks kiirrongiliiklust.

100 kilomeetrit pikem trass tähendaks nii suuremat kulu ehitamisele kui hilisemale ülalpidamisele. Täna Tallinn-Tartu-Valga raudtee läbib paljusid tiheasustusalasid, kus hooned paiknevad vahetult rööbastel kõrval, kuid uue raudtee rajamiseks on vaja vähemalt 40 meetrit lisamaad.

Paljudes asulates, näiteks Tartus, Jõgeval, Tapal, Valgas, Tamsalus, Elvas ja Aegviidus tooks raudtee laiendamine kaasa hulga hoonete lammutamise ja raudtee juurde jääva tänavavõrgu ümberkujundamise. See-ga võib kinnitada, et raudtee, mis kulgeb Riiga Pärnu kaudu, säästab nii inimeste elukorraldust, loodust kui ka raha, mis tarvilik nii raudtee rajamiseks kui ülalpidamiseks.

Kas kohalik elanik saab raudteest kasu?

Hiljutisel omavalitsuste visiidil Soome, kus tutvuti analoogse raudteetrassiga, kerkis üles regionaalse rongiliikluse teema. Rajame küll rahvusvahelist kiirraudteed, kuid seda on tehniliselt planeeritud võimalustega

lisada tulevikus potentsiaalselt ka kohalik reisirongiliiklust. Tõsi, viimastest lähtuvalt ei valitud trassi, sest kiirraudtee eelduseks on kergemine võimalikult otse ja sirgelt.

Samuti on jätkuvalt esmasseks prioriteetideks rahvusvaheline reisiliiklus ja kaubavedu, kuid nende kõrvale võib mahtuda ka regionaalne vaade ning selle võimalusega arvestatakse.

Raudtee ehitatakse tänapäevaselt ja elektrifitseeritult, mis tähendab oluliselt väiksemat müra ja keskkonnasaastet.

Kindlasti ei ole vaja karta, et Rail Baltic on ainus Eesti rongiliiklust arendav projekt lähiaastatel. Transpordi arengukava näeb selge prioriteetina ka Eesti-sisese raudteevõrgu arendamist.

Eelkõige on tegu siiski kogu Eesti jaoks olulise projektiga, millel on nii majanduslik kui poliitiline mõõde. Raudtee loob mugavad reisimisvõimalused naaberriikidesse ja kaugemale ja avarad ettevõtte äri võimalusi. Raudtee ehitus ja hilisem majandamine loob lisatöökohati, maailmapraktika varal saame öelda, et raudtee toob juurde uut asustust ning ärgitab ettevõtlust tervikuna. Oluline on ka projekti strateegiline mõõde –

Rail Baltic seab meid veelgi rohkem Euroopaga. | **Miiko Peris**, Rail Balticu projektijuht

1. märtsil toimuvad riigikogu valimised

Riigikogu valimistel omavad hääleõigust vähemalt 18-aastased Eesti kodanikud. Hääletada ei saa teovõimetuse või vanglastuse kandmise korral. Valija peab olema kantud 30. jaanuari 2015 seisuga valijate nimekirja registrijärgse elukohas selles omavalitsuses, kus hääletatakse.

Hääletamisviise on mitmeid: valimispäeval hääletamine, eelhääletamine ja elektrooniline hääletamine. Maakonnakeskuses saab elukohast sõltumatult eelhääletada neljapäevast, 19. veebruarist kuni pühapäeva, 22. veebruarini.

Elukohajärgses jaoskonnas saab eelhääletada 23.-25. veebruarini. Hääletamine algab kell 12.00 ja lõpeb kell 20.00.

Kui valija ei viibi hääletamise ajal elukohas näiteks tervise seisundi või mõne muu mõjuva põhjuse korral, on võimalik taotleda hääletamist asukohas (näiteks elukohas, mis ei ole tema rahvastikuregistri järgne elukoht, haiglas, ööpäevases hoolekandeaustuses). Sellisel hääletada on võimalik valimispäevale eelneva nädala esmaspäevast kolmapäevani. Hääletamise soovist tuleb eelnevalt kirjalikult teada anda lähimale jaoskonnakomisjonile või valla- ja linnavalitsusele.

Valimispäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisjaoskonnas. Tervise seisundi või mõne muu mõjuva põhjuse korral on võimalik taotleda hääletamist ka kodus. Kodus hääletamist taotlust saab esitada nii kirjaliku avalduse kui ka telefoni teel.

Telefoni teel saab hääletamiskasti koju tellida ainult valimispäeval kella 9-st kuni kella 14-ni.

Hääletada saab ka elektrooniliselt, sõltumata valija asukohast. Elektrooniline hääletamine algab 19. veebruaril kell 9.00 ja lõpeb 25. veebruaril kell 18.00. Elektrooniliselt saab hääletada üksnes ID-kaardi või mobiili-ID ja interneti ühendusega arvuti olemasolul. E-häälet on võimalik muuta, hääletades eelhääletamise ajal uuesti elektrooniliselt või minnes eelhääletamise ajal valimisjaoskonda sedeliga hääletama. Kui elektrooniliselt hääletanu muudab oma häälet valimisjaoskonnas, siis läheb arvesse seal antud paberhääle. Elektrooniliselt saab hääletada veebilehel: www.valimised.ee

01.03.2105 on valimispäev. Hääletamine algab kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

Valimisjaoskondade piirid ja hääletamisruumide asukohad

Valimisjaoskond nr 1 – Kose alevik

Valimisjaoskonna nr 1 piirid: Kose alevik, Ahisilla küla, Liiva küla.

Valimisjaoskonna nr 1 hääletamisruum asub Kose vallas Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald.

Valimisjaoskond nr 2 –

Kose-Uuemõisa alevik

Valimisjaoskonna nr 2 piirid: Kose-Uuemõisa alevik, Krei küla, Karla küla, Kolu küla, Kuivajõe küla, Tade küla.

Valimisjaoskonna nr 2 hääletamisruum asub Kose-Uuemõisa Raamatukogus, Tiigi tn 1, Kose-Uuemõisa alevik, Kose vald.

Valimisjaoskond nr 3 – Ravila alevik

Valimisjaoskonna nr 3 piirid: Ravila alevik, Nõmbra küla, Palvere küla, Raveliku küla, Sõmeru küla, Vardja küla, Viskla küla, Vilama küla Völle küla.

Valimisjaoskonna nr 3 hääletamisruum asub Ravila Lasteaias, Ravila alevik, Kose vald.

Valimisjaoskond nr 4 – Oru küla

Valimisjaoskonna nr 4 piirid: Oru küla, Kanavere küla, Kata küla, Nõrava küla, Saula küla, Tammiku küla, Tuhala küla.

Valimisjaoskonna nr 4 hääletamisruum asub Oru Põhikoolis, Oru küla, Kose vald.

Valimisjaoskond nr 5 – Ardu alevik

Valimisjaoskonna nr 5 piirid: Aela küla, Ardu alevik, Kadja küla, Katsina küla, Kiruvere küla, Kukepala küla, Kõrvenurga küla, Kõue küla, Laane küla, Leistu küla, Nutu küla, Nõmmeri küla, Pala küla, Paunaste küla, Paunküla, Puusepa küla, Rava küla, Rõõsa küla, Saarnakõrve küla, Sae küla, Silmsi küla, Triigi küla, Vahetüki küla, Vanamõisa küla, Virla küla.

Valimisjaoskonna nr 5 hääletamisruum asub Kose Vallavalitsuse teeninduspunktis, Keskt tee 6, Ardu alevik, Kõue vald.

Valimisjaoskond nr 6 – Habaja alevik

Valimisjaoskonna nr 6 piirid: Alansi küla, Habaja alevik, Harmi küla, Kantküla, Kirivalla küla, Lutsu küla, Lõõra küla, Marguse küla, Ojasoo küla, Riidamäe küla, Sääskküla, Uueveski küla, Äksi küla.

Valimisjaoskonna nr 6 hääletamisruum asub Habaja raamatukogus, Habaja alevik, Kõue vald.

Valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisjaoskonda eelhääletamise päeval valimisjaoskonnas nr 1 ja 5.

Valimisjaoskonnad, kus saavad hääletada valijad, kelle elukohta andmed Eesti rahvastikuregistrisse on kantud ainult omavalitsusüksuse täpsusega on nr 1.

Valimisjaoskonda minnes tuleb kaasa võtta kehtiv isikutõendav dokument (näiteks pass, isikutunnistus, juhiluba, pensionitunnistus), millel on isiku nimi, sünniaeg või isikukood ja foto. Valijakaarti ei ole vaja kaasa võtta. Iga valija hääletab ise ja oma hääleõigust ei saa kellelegi teisele loovutada ka volikirja alusel.

Kandidaatide nimekirjaga saab tutvuda ka vabariigi valimiskomisjoni veebilehel (vvk.ee), samuti valimisjaoskonnas. | **Kätlin Iljin**, vallasekretär

Foto: MTÜ Kapak

Kapak ja Kapak II suvisel tantsupeol.

Jagatud rõõm on kahekordne rõõm!

MTÜ Kapak pälvis Kultuurkapitali Harjumaa ekspertgrupi preemia.

30. detsembril tunnustati Eesti Kultuurkapitali Harjumaa ekspertgrupi aastapreemiatega tublimaid ning kolm preemiat 16-st tuli Kose valla tegijatele: Kerli Sild pälvis tunnustuse lau- ja tantsupeo korraldamise eest, MTÜ Kapak kõrgetasemelise rahvatantsu propageerimise ning Kapaku juhendaja Kadri Tiis Harjumaa rahvatantsujuhtide koolitamise eest.

MTÜ Kapaku moodustavad kaks segarahvatantsurühma: Kapak ning alates Puudutuse-hooajast Kapak II (endine Kose noorterühm).

37. hooaeg oli tegus ja sündmusterohke. Aasta suursündmuseks oli tantsupidu "Puudutus", milleks valmistumine algas meie tantsurühmale juba 2012. aasta detsembris, mil peo üldjuht Maido Saar palus meid osalema uue tantsu loomisel.

Võime olla uhked, et Puudutuse-peo üks kaunimaid tantsu "Ootuse lugu" on sündinud Kapaku osalusel ning kui 29. juunil 2013 toimus Raadil Eesti Rahva Muuseumi mõisapargis

lau- ja tantsupeo häälestuskohtumine "Aja puudutus", esitasime selle kõigile peole soovivate rühmade juhendajatele.

Selleks, et peol väärikalt esineda, oli meil pea igal nädalal kaks trenni ning lisaks kolm nädalavahetuse tantsulaagrit. Iga tantsu sammud said põhjalikult lihvitud ning liikumised ühtlustatud nii, et mõlemad meie rühmad olid oma liigis vabariigi kümne parema hulgas (http://errs.ee/public/2014/10_parimat_tantsurühma.pdf).

Andis hea energia

Tantsupidu puudutas meid kõiki ja sellest saadud hea energia toel tantsis Kapak hooaja lõpetamisel Nurga talus terve tantsupeo veelikord läbi. Kusjuures sai läbi marsitud ka rongkäik, seistud supisabas ning loomulikult toimus meie heade juhtide traditsiooniline tänamine. Lillekimbu sai XIX tantsupeo "Puudutus" tantsuautor ja lavastaja, kunstilise juhi assistent, stsenaariumi autor, produtsent, segarahvatantsurühmade Kapak

ja Kapak II juhendaja Kadri Tiis. MTÜ Kapak korraldas eelmisel hooajal Harjumaa D-rühmade ülevaastusel koduse vastuvõtu ning mõnusa olemise oma rühmaliigi tantsijatele, rahvusvahelise tantsupäeva tähistamiseks maratonrahvatantsutrenni Kosel ning meeoluka kolmekuningapäeva kuuskedepõletamise Kose-Uuemõisa.

Puudutuse-peo üks kaunimaid tantsu "Ootuse lugu" on sündinud Kapaku osalusel.

Lisaks tantsupeole esinesime juba traditsioonilistel üritustel "Kose kutsub külla", Kose-Uuemõisa mõisakooli Pargipeol, tantsisime koos koolilastega vanas mõisasaalis ning lustisime valla jaanipäevapeol. Meeldejäävamaks ning hingepeudutavamaks esinemiseks kujunes vabariigi aastapäeva tähistamine Kose kultuurikeskuses koos teiste Kose valla tantsurühmadega ning üks lõbusamaid ülesastumisi oli Nordea kontserdimajas

XXII Euroopa unemeditsiini kongressi avamisel. Kapak II esindas väärikalt Eestit Lätis rahvusvahelisel Limbaži viienädal festivalil.

Rahvatants kui elustiil

Käesolev hooaeg kujuneb peamiselt "Meeste Tantsupidu Kolm" võtmes. Ka sellel peol on meie Kadri B-rühmade liigijuh ja lavastaja. Peo idee autor ja pealavastaja Maie Orav palus just Kapaku meestel B-rühmade kaks tantsu kogu Eesti tantsijatele õppimiseks videoses tantsida.

Nii jätkavad võimekas ja energiline noorem segarühm Kapak II ning vanem ja väärikam segarühm Kapak oma 38. hooaega Eesti parima tantsuõpetaja juhendamisel.

Preemia on kavas kasutada sihtotstarbeliselt – rahvatantsu propageerides. Suvel tahame ette võtta väikese reisi ning viia tantsurühma ka kodust kaugemale. Rahvatants, see pole pelgalt hobi, see on meie elustiil. | **Kapak**

Mate Talgud, mängud matemaatika valguses

Algkooliealisi lapsi tiivustatakse lõbusal ja mängulisel moel avastama matemaatika maailma. 2. veebruaril algas Eesti koolides võistlus Mate Talgud, mille eesmärgiks on motiveerida lapsi õppima matemaatikat ja edendada tehnoloogiliste õppevahendite kasutamist. Mate Talgud on mänguline võistlus, mille jooksul võivad osalejad kasutada 10monkeys Math World rakendust tasuta. Võistlused toi-

muavad 2. veebruarist kuni 24. aprillini 2015. Osaleda võivad kõik Eesti koolide 1.-4. klasside õpilased. Praeguseks on võistlustele registreerinud ligi 1000 klassi, milles õpib rohkem kui 15 000 õpilast. Kampaania korraldaja eesmärgiks on saada osalema vähemalt 50% algkooliealistest õpilastest.

Mate Talgute korraldajateks on hariduslikke rakendusi arendav 10monkeys, kes on loonud

ka talgutel kasutatava Math World rakenduse ja tehnoloogiaettevõtte Lenovo, kes paneb välja peaaühinna, mis kõigi osavõtjate vahel loosi läheb. Lisaks loositakse igal nädalal välja kaks õppimist motiveerivat auhinda Taibula kauplustest.

Matikkatalkoot-nimeline võistlus korraldati esimest korda Soomes 2014. aasta sügisel ja sellest võttis osa 80 000 õpilast. Talgud said Soome meedias

laialdaselt tähelepanu ning koolid andsid ürituse kohta palju positiivset tagasisidet. Küsitluse tulemuste kohaselt peab 96% õpetajatest matemaatikavõistlusi suurepäraseks lapsi õppima motiveerivaks meetodiks. 95% õpetajatest soovivad julgelt Math Worldi ka teistele õpetajatele. Kuna esimesi talgud saatis edu, korraldatakse võistlus kevadel ka Eestis ja teistes Põhjamaades. | **KT**

KOSE VALLA RAAMATUKOGUD ARVUDES

2014. AASTAL

- kasutas Kose valla raamatukogusid 2521 inimest, neist 825 olid lapsed vanuses kuni 17 aastat.
- laenutati 85 388 trükist, neist lastele 18 962.
- raamatukogusid külastati 49 022 korral, neist laste külastusi 19 858.
- korraldati 146 üritust, neist 90 raamatunäitust, -väljapanekut.
- osteti 2 920 raamatut, aasta lõpus oli raamatukogudes 108 569 raamatut.
- töötas valla raamatukogudes 8 erialase kõrgharidusega raamatukoguhoidjat.

Jooga parandab tervist

Keha vajab liikumist, et püsida elujõulise ja tervena. Oluline on valida liikumine, mis sobib just teile – kas teha kiirema sammuga pooletunnine jalutuskäik või näiteks joogatund kord nädalas.

Joogas peetakse keha eest hoolitsemist väga oluliseks. Lisaks liikumisele on vaja valida õiged toitained, mis kehale tõesti hästi mõjuvad ning juua piisavalt vett. Joogaharjutused, mida tehakse keha eri piirkondadele, toetavad väga hästi tervist – masseerivad kudesid, or-

ganeid, näärmeid, liigeseid – ning tugevdavad ja venitavad lihaseid. Joogas vaadatakse inimest tervikuna ja teatakse, et keha ja vaim on omavahel tihedalt seotud. Vabastades pinged oma kehast, kogete ka sisemist rahulikkust ja heaolutunnet.

Joogatunnid Kose valla inimestele: Kose-Uuemõisa külakeskuses, kolmapäeviti kell 18.30-19.45. NB! Uus koht! Kose kultuurikeskuses, neljapäeviti kell 19.00-20.15. Info: kadri.klais@gmail.com, tel 525 4144.

Foto: erakogu

Harju Puuetega Inimeste Koja tänuõhtul 30. novembril 2014 Saku Pruulikojas. KEIK-i juhatuse liikmed (vasakult): Malle Innos, Rika Joala ja Marika Tamm.

Väikese ühingu tegemised

Kose Erivajadustega Inimeste Koda on väike ühing – meil on 18 registreeritud liiget. Aga on ettevõtmisi, kus osalejad kaks korda nii palju. Olemegi oma ühingu eesmärgiks seadnud kaasata oma tegemistesse võimalikult palju inimesi. Ühingu liikmeks olemise eelis on tasuta või väiksema osalusastega kaasalöömise võimalus.

Kes on erivajadustega inimene? Esmalt mõeldakse ikka vaimepuudega inimesi. Aga prillikandjad? Või puusa- ja põlveoperatsiooni läbinud? Päril palju on inimesi, kes vajavad oma liikumist-tegemistes abi kas individuaalset abivahendit kasutades või suisa teise inimese abile lootes. Ja ikka on inimesi, kes siiski peavad nii mõnestki ettevõtmisest oma puude tõttu loobuma.

Aasta algas meie ühingu koolitusega, mille alusel tegime ümberkorraldusi ka oma MTÜ-s. Juhatus sai valitud väiksem ja eestvedajaks uus inimene. Iga-aastaseks traditsiooniks on saanud pidulik lõuna ühingu vanemate liikmete ja lapsevanematega jaanuaris. Seal saab veidi tööjuttu ajada ja uusi plaane paika panna.

Kevad-talvine spordipäev Keila tervisekeskuses ja juulikuine tervisepäev veekogu ääres on Harju Puuetega Inimeste Koja eestvedamisel kogu Har-

jumaa ühingu kaasavad ettevõtmised.

Augustis oli kahepäevane laager Tõrvaaugul. See on koht, mis võlub ning tagasi kutsub. Kuna maja on ruumikas, saab sinna suurema seltskonnaga minna. Hea võimalus kõigest argisest korraks välja astuda.

Aasta 2014 tõi mitmele ühingu eestvedajale töö- ja elukohamuutuse. Sellest segadusest tingituna jäi vahele novembrikuu spordipäev Kose ujulas, mille on meile igal aastal võimaldanud Kose vallavalitsus. Loodame, et sel aastal saab see taas teoks, sest spordipäeval on alati olnud palju osavõtjaid.

On olnud teatri ja kontserdi ühiskülastusi, suvisid aiapidusid ja kooskäimisi, et oma tegevust analüüsida. Ei saa kiidelda, et oleme palju teinud, aga oma jõudu mööda ikka. Selle tunnustuseks saime tänava ka Harju PIN-i tänukirja ja -taldriku, mis on heaks julgustuseks, et ka väikesi tegemisi märgataks.

Täname kõiki heade mõtete ja tegudega kaasalööjaid, toetajaid ja üle kõige inimesi, kes oma puudest olenemata tulevad kodust välja ja tegutsevad. Oleme avatud meele tulijatele, kes soovivad teiega liituda ning meie tegevust veelgi elavdada.

Ilusat ja teguderohket uut aastat soovides KEIK-i nimel | **Malle Innos**

Kiri ja vastukaja vallavolikogust

Minu esimene koolipäev vallavolikogus

☉ Oli rõõmus ja hariv kogemus osaleda Kose vallavolikogu töös. Uute tööalaste väljakutsete tõttu pidi volikogust lahkuma Ants Kari ning nii ma valimisliidu "Ühtselt" asendusliikmena volikogusse sattasingi.

Vallavolikogu liikmena ei ole ma päris "roheline", kuid mul on selles tegevuses olnud pea kümneaastane paus.

Mis hakkas silma ja jäi kõrva? Midagi pole muutunud: on arukad koalitsiooni otsused ning vastandina rumalad opositsiooni ettepanekud. Eriti avaldus eeltoodu Kose valla 2015. aasta eelarve teisel lugemisel, kus koalitsioon üksmeelselt hääletas maha kõik vastaspoole ettepanekud.

Ei sobinud koalitsioonile ettepanek tõsta sünnitoetus 320-lt eurolt 400-le eurole ega matusetoetuse tõstmise ettepanek 100-lt eurolt 175-le eurole, rääkimata paremate koolilõpetajate või eakate tähtpäevatoetuse suurendamise ettepanekutest.

Püüdsime teist aastat järjest oluliselt suurendada lasteaiatöötajate palku, kuid kuulsime ikka ja jälle vana mantrat – selles ei ole raha!

Ega raha ei ole küll, kui seda teha ei taheta. Näitasime ju koos omapoolsete ettepanekutega ka eelarves kohad, kus ra-

ha ripakil on ja kust seda võtta saaks, kahjustamata muid valla tegevusi.

Eriti pikantseks teeb antud asjaolu see, et ka koalitsioonis olevad "sotsid" olid neile kõikidele inimeste heaolu parandavatele otsustele vastu nagu üks mees. Raudne parteidistsipliin!

Need muudatusettepanekud kogu eelarvest on vaid 1,35% ja oleks andnud vallaelanikele signaali, et sõnadele, mis eelnesid võimule tulekule, järgnevat teod.

Kardetakse ka kodanikuinitsiatiivi kasvamist Kose vallas. Valimisliidu "Ühtselt" poolt juba eelmisel aastal tehtud ettepanek eraldada valla eelarvest raha kaasava eelarve tarvis, ei leidnud jällegi toetust. Tegime siis ettepaneku anda võimalus valla kodanikele hakata ise otsustama teatud summa kasutamise üle valla eelarvest. Nüüd on seda ettepanekut varsti loodetavasti peaaegu aasta ning nuditud kogu mõte rahalises mõttes olematuks. Ei tea, mida küll võimul olevad vallajuhid kardavad?

Nukraks teeb kohatine üleolekutunne volikogu suhtes, mida tajusin eelnõude seletuskirjade, viidete ja üldiste selgituste osas. See on lugupidamise küsimus. Opositsiooni asi on teemat tõstatada, kuid tundub, et antud teema võiks puudutada samuti koalitsiooni. Nende olukord on mõneti kehvem, loomad pidada ja edasi teenida!

Ei ole mõistlikud selgitused,

vabandused oma tegude ja toimingute õigustamiseks, et nii tehti ka ennem. Valimiste eel ei lugenud ega kuulnud uskilt loosungit – tuleme võimule ja teeme nagu eelnevatel aegadel.

Endise vallavanema Vello teemadel. Võiks aru saada, et on olemas erinevad rollid, mida täidetakse. Laupäevaõhtune "Allan" ja pühapäevane "Illar" on ikka välimuselt kuradima sarnased.

22.01.2015 muljete põhjal. Lugupidavalt | **Aare Mölder**

Valimisliidu "Ühtselt" artikli kommentaariks

☉ Huvitav on lugeda mõne teise valimisliidu "Ühtselt" volikogu liikme esitatud artiklit Aare Möldri nime alt. Teadupärast Aare Mölder eelmise aasta volikogu töös ei osalenud ja seetõttu ei saanud ta ka "teist aasta järjest lasteaiatöötajate palku tõsta". Ka "raha ripakil" on koos "lennukilt raha külvamisega" alati ühe teise volikogu liikme firmamärk olnud. Ripakil saab raha muidugi olla ainult siis, kui seda kuskilt ära ei ole võetud.

Mõned artiklis toodud väited vajavad siiski ümber lükkamist.

Lasteaiatöötajate palkasid tõstetakse aastal 2015 ja samuti on arvestatud lasteaiatöötajate palgatase viia 670 euroni

kuus, tugiisikutel (logopeed, sotsiaalpedagoog, psühholoog jm) 700 euroni kuus, lasteaiatöötajate abidel 470 euroni kuus. Kavas on kokku luua 9 uut töökohta, peamiselt haridusastutustes. Palgakulu tõus kokku ca 58 700 eurot. Erisused kõrgharidusega ja kesk-eri haridusega õpetajate palga vahel kaotatakse. Palgafondi kasv on kavandatud 8,3% võrreldes 2014. aasta eelarve esimese lugemisega.

Kaasav eelarve jaoks on raha eelarves juba olemas ja seda ei võta keegi ära. See on planeeritud seltsitegevuse reall 5000 eurot vastavalt eelmisel aastal vastu võetud Kose valla arengukava tegevuskavale. Valimisliit "Ühtselt" soovis seltsitegevuse reall hoopis 20 000 eurot ära võtta, et lisada kaasav eelarve üldmajanduslike arendusprojektide alla. Vallavalitsuse hinnangul on lihtsam ühel suurel eelarve reall jagada toetusi. See põhjustab vähem halduskoormust nii ametnikele kui ka vallavolikogule.

Eriti murelikuks teeb artikli autori arvamus, et keegi (töenäoliselt siis ametnik või vallavalitsuse liige) käitub kohati üleoolevalt eelnõu seletuskirjade, viidete ja selgituste osas. Vallavolikogu uue töökorra kohaselt lisatakse õigusakti eelnõule seletuskiri või eelnõu põhivastused. Varasemas töökorras ei olnud need nõutud. Kuidas siis varem voli-

kogu liikmed ei tundnud üleoolevat käitumist? Varem lihtsalt valimisliit "Ühtselt" võimu ajal ei pidanud neid koostama ja kõigi jaoks pidi kõik selge olema.

Kõigil 22. jaanuari volikogu istungil olnud eelnõudel olid kas seletuskirjad või põhivastused dokumendid olemas.

Raha võiks ju leida ka mujalt. Nimelt eelmisel aastal suurendasime OÜ Kose Vesi aktsikapitali ca 75 000 euro võrra ja planeeritud on sellel aastal tõsta veel 45 000 eurot, mis on vajalik, et katta Kose-Uuemõisa vee- ja kanalisatsioonitööde omaosad.

Osaline kate oleks sellele olnud olemas kui eelmine vallavanem ainuisikuliselt ei oleks otsustanud anda ei oleks otsustanud anda Kose kultuurikeskuse ehitamisel projekteerimisviigade tõttu ehitajale lisaks ca 130 000 eurot ettenägematute tööde tegemiseks. Paljud vaatavad ainult numbrit, aga olulisem on küsimus, kuidas üks isik võib üksi selliseid otsuseid teha ilma kellegagi arutamata.

2014. aasta novembris selgus, et AS Pelletiküte soovib tõsta Oru Põhikooli ja külakeskuse ning Oru lasteaiatöötajate tuletavat soojusenergiahinda. Jälle oli minevikus üks isik sõlminud ilma ühegi riigihanke ja vallavalitsuse kooskõlastuseta lepingu, mille järgi hakkas alates 2013. aastast kuni aastani 2023 nende hoonete soojaga varus-

tajaks AS Pelletiküte. Olulised tingimused: AS Pelletikutel on õigus tõsta ühepoolset soojusenergiahinda igal aastal kuni 5% ilma ühegi põhjendusega. Kui vald soovib lepingu lõpetada peab vald välja ostma seadmed amortisatsiooni võrra väiksema summaga kui oli nende poole hind ning maksma leppetrahvi 30 000 eurot. Lepinguga oli määratud miinimum soojakogused järgmiseks kümneks kalendriaastaks ja kui tarbitakse vähem, siis peab vald 50% sooja MWh ja vähem tarbitud hinnast kinni maksma. Nakk kinni, saba lahti leping – neil on õigus hinda tõsta, meil pole mõtet majasid soojustada. Miinimummahud on määratud, aga suuremad, kui tegelik tarbimine.

Volikogus olevate sotsiaaldemokraatide kohta niipalju, et isegi 1. märtsi valimisi silmas pidades ei tee sotsid "valijale meeldimiseks" eelarvesse ettepanekuid, millele puudub rahaline kate.

Kokkuvõtteks, minevikus tehtud "Allani" küsitavad otsused teevad tänasel koalitsioonil väga raskeks võtta vallale veel lisaks uusi eelarve tervikut ja järjepidevust halvavaid kohustusi ning vastu tulla opositsiooni (loe "Illari") populistlikele nõuetele enne riigikogu valimisi. | **Volikogu koalitsioon koos seisus valimisliit "Meie vald Kose" ja Sotsiaaldemokraatlik Erakond**

Kose gümnaasium võõrustas Prantsuse õpilasi

☉ 25.11.-1.12.2014 külastasid Eestit ja Kose gümnaasiumi Prantsusmaa Albert Thomas'i gümnaasiumi õpilased eTwinningu projekti "Partnership for higher education and open minds" raames. Projekti Eestipoolne vedaja ja ürituse korraldaja oli Kose gümnaasiumi inglise keele õpetaja Kristel Kook-Aljas, kes kaasas tegemistesse 10. ja 11. klassi õpilased.

26. novembri hommikul saabusid külalised Kosele: kümme õpilast ja kaks õpetajat. Kuna tegemist oli kodanikupäevaga, tutvustasid prantslased meile oma kodulinna Roanne'i ja sealset kooli ning rääkisid Prantsusmaast ja sealsest haridussüsteemist.

Seejärel esitlesid 11. klassi õpilased Siim Eensoo, Veronika Serdejuk, Kätlin-Maria Saar ja Ille Saar prantslastele Kose kooli ja valda ning Kose valla ettevõtteid. Presentatsioon valmis õpetaja Kristeli juhendamisel; pärast esitlust tegime külalistele tutvustava ringkäigu koolis.

Kuna Albert Thomas on äri-suunitlusega rakenduskeskkool, olid külalised väga huvitatud meie kohalikest ettevõtte-

Pärast korralikku kõhutäit kooli sööklas suundusid külalised tutvuma OÜ Halver mööblitehasega Karla külas.

Kose gümnaasiumi tagasi

Külalised tutvumas mööblitehasega.

tulles oli külalistel võimalus osa saada õpetaja Anne Kruuse juhendamisel poistekoori proovist. Õhtupoolikul kogunesid 11. klassi õpilased ja Roanne'i külalised aulasse, kus toimus Euroopa Liidu teemaline viktoriin. Päeva lõpetas Eesti-Prantsuse rahvusõhtu, millest võtsid osa ka õpetaja Leili Bergmann ja Nella Ploovits. Prantslased olid külastuseks toonud kaasa juustu, komme ning muud prantsuse söögipoolist. Meie kostitasime neid koduleiva, kiluvõileibade, kama, juustu, kaeraküpsiste ja teiste eesti rahvustoitudega.

28. novembril külastasid prantslased Tallinna Prantsuse Instituuti, kuhu oli kutsutud ka kümme Kose gümnaasiumi õpi-

last. Nüüdseks juba sõprade taasnägemine möödus rohkete embuste ja tavapärase prantsuse žesti, musi põselt-põsele, saatel.

Prantsuse Instituut tutvustas oma tegevusi Prantsuse kultuuri ja keele edendamisel Eestis ning õppimisvõimalusi Prantsusmaal.

Pärast instituudis käiku viis õpetaja Kristel läbi vanalinna ekskursiooni. Külalistele meeldis kõige rohkem Tallinna vanalinna vaateplatvorm. Veel kohustusime ka pühapäeval: päev möödus naerurohkelt ja kõigest vesteldes. Pidasime maha ka ühe korraliku lumesõja, mille tagajärjel olime kõik läbimärjad kuid õnnelikud.

Kose gümnaasiumi õpilased ja külalised Prantsusmaalt.

Prantsusmaalt tulnud külaliste siinviibimine andis meile võimaluse praktiseerida inglise keelt, samuti leidsime endale uued sõbrad, kellega toimub suhtlus siiani ning plaanime vastukülaskäiku Prantsusmaale.

Täname õpetaja Kristel Kook-Aljast, et ta võttis vaevaks tegeleda selle projektiga ja pak- kus meile, Kose gümnaasiumi õpilastele, teistmoodi keelepraktikat ning võimalust end proovile panna. | **Mary-Liis Narits ja Karolin Väljari**, Kose gümnaasiumi 11. klassist

☉ ÜTLEVAD

ÕPILASTE ARVAMUSED REISIST JA EESTIST

- Prantslased teavad eestlasi kui Skype'i loojaid. Eestisse tulles oli õpilaste eesmärgiks proovile panna inglise keele oskus, tutvuda Eesti haridussüsteemi ja majanduseluga ning avastada Tallinnat.
- Kose gümnaasiumis jäi külalistele silma õpilaste tõsine meeleolu. Klassiruumid on Prantsusmaaga võrreldes puhtad, sest prantslastel ei ole kommet jalgade vahetada. Sellised õppeained nagu kokandus, puutöö ja perekonnaõpetus annavad hea ettevalmistuse eluks.
- Eesti õpilaste inglise keele tase on võrreldes Prantsusmaa õpilastega märgatavalt kõrgem.
- Tallinna vanalinn on hingematvalt ilus.
- Eesti on väga moodne: näiteks internetiühendus toimib isegi maakohas. Kose on väga armas väike koht, kus on kena kirik, jõgi ja heade võimalustega gümnaasium.
- Christel Touraille: "Õpilased, keda me Eestis kohtasime, olid väga huvitatud, nendega oli tore rääkida ning nad olid ka meie kultuurist ja riigist huvitatud. Loodame, et ka Eesti õpilased külastavad meid meie kodukohas."

Eesti Orhideekaitse Klubi – 30

Tuhala ümbrus on kõige põhjalikumalt kaardistatud orhideepiirkond Eestis.

☉ Käesolevaga tahan juttu teha ühest väikesest, aga looduse kaitsmise jaoks olulisest huviliste grupist, kes Eesti Orhideekaitse Klubi (lühendatult EOKK) nime kannab. Olen selle klubiiga seotud olnud peaaegu selle asutamisest alates ja soovin lugede jagada aastate jooksul talletatud kogemusi.

Algus oli Alemaal

Kõiges on “süüdi” Ants Talioja ehk Sulu Ants nagu teda tuntakse. 1985. aasta juunikuul lõpu-päevadel väntas ta jalgrattaga Vanatammile ja küsis, kas ma ei tahaks juuli algul ühest loodusmatkast osa võtta – orhideekaitse klubiiga ja kusagile Alemaale. Seda, et tegemist on hiljuti loodud looduskaitselise kallakuga seltsingu esimese väliüritusega, sain teada alles mõni aeg hiljem. Tunnistan ausalt, et padumaakana ma end selles tarkade ja sügavamaid botaanilisi teadmisi ülepulbitsevas seltskonnas just hästi ei tundnud. Pealegi olid teised juba varasemast ajast omavahel tuttavad.

Varakult tõrganud huvi looduse vastu oli noorpõlve unistustes mind just sellise rahva poole tõmmanud, aga seni polnud veel juhust olnud ainsagi luust-lihast botaanikuga sama õhku hingata. Nüüd oli see hetk siis käes.

Aja jooksul oli minu ajusoppi kogunenud arvestatav teadmispagas Tuhala ümbruse taimeliikide ja kasvupaikade kohta, mida heal meelel teiste asjat huvitatutega jagada. Paraku puudus siamaani väljund. Nüüd olin aga servapidi süsteemis sees ja otsustasin end kasulikuks teha.

Fotod: erakogu

1986. aasta varasuvel läkski orhideede kasvukohtade otsimise ja plaanistamise töö aktiivselt käima. Klubi väljasõitudelt lisandus teadmisi ja kogemusi nii, et polnud enam mingeid raskusi kodukandi maastikelt orhideedele sobivad alad välja selekteerida ning põhjaliku vaatluse alla võtta. Tulemuseks oli ühel järjekordsel Loodusmuuseumi koosolekul kellegi (vist Ülle Kuke) tõdemus, et Tuhala ümbrus on tõenäoliselt kõige põhjalikumalt kaardistatud orhideepiirkond Eestis. Orhideerahva seas oli tekkinud ilme huvi siinse kandi lillerikkuse vastu ja polnud siis mingi ime, et 1988. aasta 13. juulil bussitäie kaugemalt tulnud rahvast Tammiku ja Nabala vahelistesse allikasoodesse juhataasin.

Asjade loomulik käik oli, et nüüdseks on kunagiste välitööde radadele loodud kaitsealad kas siis puhtal kujul orhideede

tarvis või vähemalt kiikab mõni *Gymnadenia* või *Dactylorhiza* teiste kaitsmist vajavate objektide öla tagant välja.

Suurest kasvukohtade registreerimise kampaaniast on möödas ligemale kolmandik sajandist ja tagantjärele mõeldes oli see käpaliste kokkukahmamine vägagi kasulik ettevõtmine. Viimane, 2014. aasta inventuur tõi orhideede hetkeseisu kohta mõningast selgust. Rõõmustamiseks jäi vähe ruumi, sest mitmed kasvukohad on inimtegevuse ja looduslike protsesside läbi niivõrd muutunud, et vanu leiandmeid omamata ei suudaks uskudagi, et ühes või teises hinnanguliselt jätkusuutlikus maldsoo ja niidu koosluses liigi- ja isenditerikas käpaliste asurkond elupaika pidas.

Kose valla orhideeleidudest

Pikemaid või lühemaid lugusid võiks pajatada mitme orhidee

kohta. Esimesena valisin välja soohiilaka, sest tema leidmine kulutas rohkem vaeva kui ükski teine liik, sest teda ma sõna otseses mõttes otsisin. Esmakohutamine soohiilakaga oli toimunud juba sel kuulsal Alemaa retkel, järg tuli 1988. aasta Anija matkal. Pilt kooslusest, milles ka hiilakale ruumi leidub, oli mul pidevalt silme ees, kui koduümbruse soid ja allikate kaldaid läbi kahlasin. Esialgu tulutult. 1991. aastaks oli otsimisretkede järg Mahtra lähisteled jõudnud. Teadsin siin laiuvat ulatuslikku madalood juba poisikesepõlvest ja orhideede isenditerikkusest siinsel kasvukohal oli ülevaade varasemast ajast olemas.

7. juuli. Kõndisin piki kraavi kallast ja võtsin kärbesõisi, harilikke käraamatuid ja sõrmpäppide teadmiseks. Loomulikult hoidsin ühe silma pidevas hiilakavalmiduses ja mitte asjatult. Liikunud kraaviga paralleelselt kulgevaist metsaistutuslappidest meetrit kolmsada raba poole, otse kahe soosaare vahelisele ootsikule ma nad siis leidsingi. Esialgu kaks, hiljem kakskümmend, kakssada jne. Tol päeval ma hiilakate ala lõppu ei näinud, keerasin poole pealt ringi. Paar järgmist aastat olid liigile niruvõitu, seejärel jälle üks hea aasta, mis hiilaka kasvupiirkonna lõpuks kogu ulatuses välja aitas selgitada. Hiljem lisandusid veel Paraspõllu Raasiku vallas ja tänaseks päevaks hääbunud Paunküla Lindjärve kallas.

Pole mingitki kahtlust, et sinne orhideede asurkond oli varasemal ajal märksa liigirikam. Sellest annavad tunnistust

mitmed kuivemad, tänapäevaks metsastunud loopealsed kasvukohad Orus ja Tammikus, kus võis leiduda selliseid haruldusi nagu jumalakäpp, tõmmu käpp ja punane tolmpa. Viimati nimetatud olen jäänukina headest aegadest leidnud Katalt Loigu talu tagant ja Nõmme teeristi ümbrusest. Ohustab seda liiki ennekõike metsastamine, kuna aga tegemist on vaid mõne taimega, siis võib ka mõni juhuslik tegur saatuslikuks saada.

Üldiselt on orhideede kasvukohtade seisund minu poolt jälgitavas piirkonnas halvenenud. Liikide seas esialgu veel kaotusi ei ole, küll aga on leiuukohtade ja isendite arvukus kahetsusväärsetlalt vähenenud.

Just selliste andmete kogumiseks ongi tegevuses suurem osa EOKK-i liikmetest. Igal aastal toimub reglemendi järgi kaks kokkusaamist Loodusmuuseumis ja kaks vabas õhus. Kas siis kõige magusamates Eesti orhideede kasvukohtades või esmavastamise rõõmu ülalhooldmiseks täiesti tundmatutes paikades. Kolmekümne aasta kestel on klubi liikmete poolt välja antud kolm orhideeraamatut ja loendamatul hulgal artikleid nii erialases kui ka laiale lugejaskonnale mõeldud trükisõnas. Vähemalt paari aastase intervalliga ilmub klubi häälekandja “Ööviil” ja viimased paar aastat ka suurema formaadiga “Käraamat”. Mõlemad on ka arvutiversioonis saadaval. Kellel huvi, võib end laua tagant tõusmata teemaga kurssi viia. Loomulikult on vahetu elamus looduses muust kordades väärtuslikum ja ka asjatundjaid tejuhte leidub. | Arne Kivistik

☉ VALLAS

SÜNDISID

STEVO GAIRON KORNAV
JAREK JÖGISU
LILIAN JÖGISU
HENDRIK KAZANTSEV
RAHEL RÕÖS
KÄTRIIN SÄÄLIK

SÜNNIPÄEVAD

MART ABEL	60
NAIMA HIEVÄLI	60
TOIVO KARJUS	60
MARJE OJAMÄGI	60
URVE ADOV	65
ENE KOIT	65
MALLE PREIMER	65
KÜLLIKI SILD	65
TIIT SUURHANS	65
TOIVO TAMMETS	65
VAIME TENNOKESE	65
MALLE NORMANN	70
MARE ORMAK	70
ZOJA RUUGE	70
URVE VEELAI	70
MARIA ARISTE	75
MIRALDA JEFIMOVA	75
MALLE ONNO	75
LEIDA TIIS	75
MILVI VIIRPALU	75
ELVI HAVRE	80
HELGI KUKK	80
ANTS TAMMEOKS	80
EDUARD VIIRA	80
ÕIE-RENATE KUUTOK	85
LENDEL KARRO	90
EVALD VAHTRAMÄE	90

JÄÄDAVALT LAHKUNUD

VILMA-REGINE LUDVI
JEKATERINA VIIDAS

07.02.2015 algusega 14.00
MAAKOOL-MAASOOL
päevane seminar Harmi koolis

koolide kogemus: esindatud:
VABA WALDORFKOOL (Liisa-Lota Kaivo) HARIDUSMINISTEERIUM & KOSE VALLAVALITSUS JA VOLIKOGU
UNIPIHA ALGKOOL (Eha Jakobson)
VANALINNA HARIDUSKOLLEGIUM (Kersti Nigesen)

seminari lõpetab meeleolukas
TULUÕHTU
algusega 19.00

ELINA BORN & STIG RÄSTA (live)
õhtut juhib **MARIS UUSNA**

päevane seminar TASUTA!
sissepääs tuluõhtule 15 EUR

KOGUKONNA KOHVIK
BUDUAAR MEIGIKUNSTNIKUGA
ÕNNELOOS OKSJON

muusikat mängib **GIRTI SUUN**
Kogutud tuluja parendatakse Harmi kooli keskkonda!

TIINA TANTSUSTUUDIO HIIUMAALT ESITLEB
TANTSUETENDUS
PÖIAL-LIISI
KOSE KULTUURIKESKUSES

REEDEL, 27. VEEBRUARIL 2015
KELL 18:00
SISSEPÄÄS 2.-

PILETITE MÜÜK
1 TUND ENNE ETENDUSE ALGUST
KOHAPEAL.

Etenduse lavastaja, koreograaf, kostüümikunstnik ja teatrijuht
Tiina Kaas

Kose Vallavolikogu ja Kose Vallavalitsus
ootavad Kose valla rahvast ja külalisi
KOSE KULTUURIKESKUSESSE

**Eesti Vabariigi
97.aastapäeva
kontsertaktusele**
20. veebruaril kell 19.00

Õhtu lõpetab ansambel
"KIHNU POISID"

AVATUD ON BAAR

ÜRITUS ON TASUTA!

IDA-HARJU KOOSTÖÖKODA
www.idaharju.ee

LEADER strateegia 2014-2020 infokoosolekud

Mis on LEADER?
Kuidas toimub LEADER strateegia koostamine?
Milliseid tegevusi meie piirkonnas uue LEADER strateegiaga toetatakse?

28.01.2015 Paunküla Healukeskuses | 29.01.2015 Aegviidu Rahvamajas
02.02.2015 Kehra Kultuurikeskuses | 04.02.2015 Raasiku Rahvamajas
09.02.2015 Kose Kultuurikeskuses
Algus igal pool kell 18:00

Registreerimine ja lisainfo:
info@idaharju.ee

LEADER EESTI

Meie siiras kaastunne Inge ja Sven Andresenile perega kalli

HARDO AASMÄE
kaotuse puhul.

Vaike, Kaie, Tiit, Marje

Mälestame kauaaegset liiget

ELLA TAMMETS
ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Seltsing "Kuldne Sügis"

Avaldame kaastunnet Liale kalli õe

HELI ANTSOVI
surma puhul.

Töökaaslased Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kose korpusest

Südamlik kaastunne Anne Jeedasele kalli õe

IRMA
kaotuse puhul.

"Madli" tantsijad

Ka lühikeses elus peitub pika ehtsus - ta suurus pole aastates vaid tehtus.
/R. Rimmel/

Sügav kaastunne Inge Andresenile ning tema perele

HARDO AASMÄE
surma puhul.

Kose gümnaasiumi pere

On aastaid aja lennul läinud, kuid ei läinud meelest, paik sul kodune. Kui väsin laps nüüd tahab koju puhkele - seal väljas vähe oled rahu näind...

Mälestame head sõpra

ARNE LAASI.
Tunneme südamest kaasa Kallele perega ja kõigile lähedastele.

Taimi, Ellen, Jüri, Kailo ja Alo perega

ERAKUULUTUSED

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h, hind 1,09 €/minut. Vt ka ennustus.ee

Katused, fassaadid ja viimistlustööd. www.artellehitus.ee, tel 5352 9476

Korstnapühkimisteenus, Korstnasõber OÜ. Peep Sõber, tel 5650 5189, korstnasober@gmail.com

Müüa lõhutud küttepuid kohaletoomisega, lepp 32 €/rm, metsakuiv okaspuu 33 €/rm. Kuivad puud 40 l võrkkoitis, lepp, kask 1 €/kott. Tel 509 9598

Müüa talusea liha. Tel 5612 2661

Müüa talvekartul kojutoomisega. Sordid Laura, Vinetta, Gala. Tel 5665 2465

Noor pere soovib osta vanema elamiskõhliku talukoha koos maaga. Tel 504 2945

Ohtlike puude aastaringne raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

Ostan heinapressi Kirgistan, ketiga ruloloonpressid PRF, MTZ 82, T-40, T-16/25. Tel 5694 0400

Ostan otse omanikult Kose alevikus 3-4-toalise korteri, 1-2 korrus. Pakkumised palun saata toomas@metallehitus.ee

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

Pakume tööd koristajale Kolu külas, kolm korda nädalas. Tel 528 9532

Pakun tööd Inglismaal hooldajana. Aitan CV koostada. Tel 5463 8339, Külli

Pakun veoteenuseid kaubikuga Peugeot boxer 2014 (kandevõime 1500 kg) Harjumaal ja Tallinnas. Hind kokkuleppel. Tel +372 5691 1990

Silvestal OÜ ostab raieõigust ja metsamaad. Parim hind raieõiguse eest Harjumaal. Hea hind haava ja sanglepa raiete eest. Samuti pakume metsa raie- ja väljaveoteenust. Tel 5308 8945, andres.toome@silvestal.ee, www.silvestal.ee

Soovin osta talu, kus vähemalt suviti oleks võimalik sees elada. Oodatud erinevad pakkumised. Tel 5305 5053

Toasoe lahkeb majast? "Süstime seinad soojaks", otsime soojakao põhjuseid: www.therm.ee, tel 5660 6010

Viljapuude ja hekkide lõikus. Tel 56630024

Õigusabi. Inimlikud hinnad. Tel 506 3690, jaana@clo.ee

Reklaamipinna broneerimine ja teadete edastamine
reklam@harjuuue.ee
tel. 646 2214

KUIDAS END KÕHURASVAST VABAKS SÜÜA?

Esinib MyFitnessi personaaltreener Mirko Miilits

KEHA KOOSTISE MÕOTMINE

BIoloogiline vanus
RASVADE OSAKAAL
KEHA RASVA %
LIHASTE OSAKAAL
SISEMISED RASVAD
PALJU PEAKSID SÕOMA
TREENERI JUHISED KAALU MUUTMISEKS

Sõel korral võimalik teha kehakoostise analüüs. Hind 10 €

Kõigi osalejate vahel loositakse välja 1 kuuene toitumisnõustamine!

Kolmapäev 25.02.2015 18:30

Kose Kultuurikeskus

TASUTA LOENG!

ALUSTA TARGALT!

MIRKO MIILITS

WWW.MIRKOMIILITS.EE

Ametlikud teadaanded

KOSE VALLAVALITSUS MÜÜB SUULISEL ENAMPAKKUMISEL KOSE VALLALE KUULUVA KINNISTU

Harju maakonnas Kose vallas Habaja alevikus Kose mnt 8 asuv korteriomand (632/4250 mõttelist osa kinnistust ja reaalselt eluruum nr. 2, mille üldpind on 63,20 m², registriorisa nr 13822302, katastritunnus 36301:001:0426, pindala 2840 m², sihtotstarve elamumaa 100%) alghinnaga 9 500 (üheksa tuhat viissada) eurot.

Enampakkumise tingimused:

- osavõtutasu on 50 (viiskümmend) eurot;
  - tagatisraha on 10 % alghinnast;
  - osa võivad võtta nii juriidilised kui füüsilised isikud.
- Suuline enampakkumine toimub 10.03.2015 kell 09.00 Kose vallas Hariduse tn 1 Kose alevik Kose vald Harjumaal. Pakkumise toimumise ajaks peab olema tasutud osavõtutasu ja tagatisraha vallavalitsuse a/a kontole nr EE872200001120132608 Swedbank. Kinnistu vaatamiseks ja täiendava info saamiseks ühendust võtta tel: 633 9300 või 507 8984.

KOSE VALLAVALITSUSE 27.01.2015 KORRALDUSEGA NR 37

algatati Kiruvere külas, Kaabermatsi kinnistu (katastritunnusega 36302:001:0044) detailplaneering. Planeeringu eesmärk on Kaabermatsi kinnistu (6,49 ha) maa sihtotstarbe osaline muutmine elamumaaks, kolme elamukrundi ja ühe transpordimaa krundi moodustamine. Elamukruntide teenindava taristu asukoha määramine. Keskkonnamõju strateegilist hindamist ei algatata. Algatatud detailplaneering ei ole üldplaneeringut muutev.

VASTAVALT KOSE VALLAVALITSUSE 27.01.2015 KORRALDUSEGA NR 1

toimub ajavahemikul 12.-26.02.2015 Kolu külas asuva Aaspõllu kinnistu (katastritunnusega 33701:002:0960, pindala ca 12 ha) detailplaneeringu lähteseisukohti ja eskiislahendust tutvustav avalik väljapanek. Detailplaneeringu eskiislahenduse avalik arutelu toimub 27.02.2015 kell 11.00 Kose vallas Kose alevikus, Hariduse 1, II korrus). Planeeringulahenduse eskiisiga saab tutvuda vallas ja Kose valla veebilehel. Planeeringu eesmärk on Aaspõllu kinnistul Kose vallavolikogu 24.09.2009 otsusega nr 240 kehtestatud "Aaspõllu kinnistu detailplaneering" ehitusõiguse suurendamine (sh ühe 40 000 m² ehitusala pinnaga hoone ehitusõiguse seadmine), tootmismaa sihtotstarbe osaline muutmine ärimaaks, tankla-teenindusjaama ehitusõiguse seadmine, kergliiklustee planeerimine.

KOSE VALLAVALITSUSE 27.01.2015 KORRALDUSEGA NR 37

tunnistati kehtetuks Kõue vallavalitsuse 30.12.2008 korraldus nr 248 "Detailplaneeringu koostamise algatamine ja strateegilise keskkonnamõju mitteamalgatamine", millega oli algatatud Kiruvere külas 39 hektari suurusel maa-alal Kaabermatsi (36302:001:0044), Ladva (36302:001:0199), Tüve (36302:001:0198), Juure (36302:001:0197) ja Kännu (36302:001:0196) katastritunnuste detailplaneering ja kinnitati lähteseisukohad.

VABARIIGI VALITSUSE 08.08.1996 MÄÄRUSEGA NR 211

kinnitatud "Peremehetu ehitise hõivamise korra" punkti 9 kohaselt, et on peremehetute ehitistena arvele võtnud Kose vallas Ardu alevikus asuvad ehitised:

- Jõe teel asuvad 2 kuivatit ja kütusemahutid.
  - Kesk tee ja Lasteaia tee nurgal asuv kõrvalhoone.
  - Pala teel asuv ühislaud.
- Ehitiste viimane teadaolev omanik oli Ardu sovhoos. Kõigil, kellel on vastuväiteid nimetatud ehitiste peremehetuse või nende Kose valla poolt hõivamise kohta, esitada need kirjalikult Kose vallavalitsusele aadressil Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, 75101, Harju maakond, kahe kuu jooksul peale käesoleva teate avaldamist.

VABARIIGI VALITSUSE 08.08.1996 MÄÄRUSEGA NR 211

kinnitatud "Peremehetu ehitise hõivamise korra" punkti 9 kohaselt, et on peremehetute ehitistena arvele võtnud Kose vallas Kõrvenurga külas asuvad endised Kautlaaare hooned.

Ehitiste viimane teadaolev omanik oli Olav Neuland FRP Ltd. Kõigil, kellel on vastuväiteid nimetatud ehitiste peremehetuse või nende Kose valla poolt hõivamise kohta, esitada need kirjalikult Kose vallavalitsusele aadressil Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, 75101, Harju maakond, kahe kuu jooksul peale käesoleva teate avaldamist.

VABARIIGI VALITSUSE 08.08.1996 MÄÄRUSEGA NR 211

kinnitatud "Peremehetu ehitise hõivamise korra" punkti 9 kohaselt, et on peremehetute ehitistena arvele võtnud Kose vallas Triigi külas asuvad endise Sõõdi talu hooned. Ehitiste viimane teadaolev omanik oli Kalju Nettan. Kõigil, kellel on vastuväiteid nimetatud ehitiste peremehetuse või nende Kose valla poolt hõivamise kohta, esitada need kirjalikult Kose vallavalitsusele aadressil Hariduse tn 1, Kose alevik, Kose vald, 75101, Harju maakond, kahe kuu jooksul peale käesoleva teate avaldamist.

MÜÜA
puulõhkumis- / halumasin
6,5 tonnised Saksa
ja 7 tonnised Hiina
päritoluga masinaid

UUS!

250€

Tel. 507 4407

AKTSIASELTS K.U.MELL

MÜÜB
LIIVA
KRUUSA
KILLUSTIKKU
SÕELUTUD MULDA

Transpordivõimalus
Täpsemalt
telefonil 5648 3838
ja kodulehel
www.mell.ee

K-U TREIMER OÜ
**EHITAB,
REMONDIB:**

- ehitus- ja remonditööd
- eramute ehitus
- katuste ja fassaadide
- ehitus ja remont
- sanitaartechnilised tööd
- 18 m noolega au-
to-korvtõstuki rent

tel/faks 675 1230
GSM 511 5482,
501 2601
e-mail:
treimer.treimer@mail.ee

TOLMETS
Tolmet Tallinn OÜ

16961
BETOONI 7A, TALLINN
WWW.TOLMETS.EE

VANAMETALLI KOKKUOST
ALATI PARIM HIND

SÕIDUKITE
REMONT JA HOOLDUS

UUS! Sildade
reguleerimine

5010829 ASUME
KOSEL
www.jakkmoto.ee

ORU TEHNOÜLEVAATUS
Rehvitööd kokkuleppel

Avatud info 5622 1499
T, N 9.00-19.00
L 9.00-16.00

16. veebruaril kell 14.30-
16.30 toimub Kose
päevakeskuses Eesti-Soome
jalatsivabriku
sügis- ja
talvejalatsite müük.
Talvesaapad lambavilla
voodriga! Soodsad hinnad!

**KINDLALT
EDASI!**

3. LAPSE
TOETUS
300 EURO

Toeta valimisel mind ja seisan Riigikogus
selle eest, et 3. lapse toetus 300€ hakkaks
kehtima juba aastast 2016.

Harju- ja Raplamaa kandidaat

**KALEV
LILLO**

302

Reformierakond
Parem Eesti Sinule

www.reform.ee/kalev-lillo

INIMESTE EEST!
SDE

868
Sinu kandidaat 2015
Riigikogu valimistel.

vall Riigikogusse teadmised ja kogemused, vall oma mees.

Raivo Uukkivi
Vallavanem alates 2004

**MEIE LAPSED.
MEIE KOGUKOND.
MEIE TULEVIK.
MINA HOOLIN.**

Sinu kandidaat
876
Harju- ja Raplamaal
**Evelyn
Purre**
sotsiaaldemokraat

SDE

Loe minust lähemalt evelypurre.blogspot.com

f
t

ON AEG!

EESTI RIIGI
VAJAB UUSI IDEID
JA INIMESI!

WWW.EKRE.EE

**ON AEG LÕPETADA
RIIGI RAHA RAISKAMINE!
VIIME ERAKONDADELE MAKSTAVAD
SUURED RIIGIEELARVELISED
TOETUSED MIINIMUMINI JA
KAOTAME RIIGIKOGU LIKME
KULUHÜVITISED NING LISATASUD!**

**MEIE RIIGI JA TEMA TOIMIMINE
PEAB OLEMA KORRALDATUD
ENNEKÕIKE EESTI JA
EESTLUSE SÄILIMISE HUVIDES!**

EESTI KONSERVATIIVSE RAHVAERAKONNA
KANDIDAAT HARJUMAAL
SIIM POHLAK #173

HARJU- JA RAPLAMAAL

**EESTI VAJAB
IGA INIMEST!**

nr **737**

JÜRI RATAS

E-valimised ja eelhääletamine 19.-25.02.2015
VALIMISPÄEV 1. MÄRTS 2015

KESKERAKOND

HARJU- JA RAPLAMAAL

**EESTI VAJAB
IGA INIMEST!**

nr **752**

VELLO JÕGISOO

E-valimised ja eelhääletamine 19.-25.02.2015
VALIMISPÄEV 1. MÄRTS 2015

KESKERAKOND